

GRUND- OG NÆRHEDSNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALG

Kommissionens meddelelse om en plan for en europæisk grad og forslag til rådshenstillinger om henholdsvis attraktive karrierer i videregående uddannelse og et europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem for videregående uddannelse

KOM(2024) 144, KOM(2024) 145, KOM(2024) 147

1. Resumé

Kommissionen offentliggjorde den 27. marts 2024 en videregående uddannelses-pakke bestående af meddelelsen om en plan for en europæisk grad med tilhørende rådshenstillinger om henholdsvis attraktive karrierer inden for videregående uddannelser og et europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem. Formålet hermed er at styrke Europas konkurrenceevne gennem tværnationale uddannelser, der bidrager til at samle ekspertise og kombinerer komplementære styrker på tværs af institutioner. Dette skal ske gennem følgende initiativer, der skal skabe en vej frem mod en mulig europæisk grad:

- Forslag til fælles europæiske kriterier for en europæisk grad.
- Etableringen af et dialogforum med medlemsstater, de videregående uddannelsesinstitutioner og interessenter for at vejen frem mod en europæisk grad.
- Forslag til rådshenstilling om etablering af en ny europæisk ramme for kvalitetssikringssystemer.
- Forslag til rådshenstilling om mere attraktive akademiske karrierer inden for videregående uddannelser.

Regeringen støtter overordnet op om ambitionen om at styrke de videregående uddannelsesinstitutioner gennem tættere samarbejde. Regeringen mener samtidig, at samarbejdet om videregående uddannelser i Europa fortsat bør have sit udgangspunkt i, at der ligger en styrke i diversitet i uddannelsessystemerne landene i mellem, og at samarbejdet ikke skal fokusere på ensretning af de nationale uddannelsessystemer. Der må ikke blive rykket ved institutionernes autonomi eller den nationale kompetence.

Regeringen finder det centralt, at Kommissionens meddelelse betoner, at deltagelse i en mulig europæisk grad vil være op til de enkelte medlemsstater selv at træffe beslutning om i forhold til graden af involvering og i hvilket tempo. Regeringen finder, at der i Kommissionens meddelelse om en plan for en europæisk grad fortsat er en række forhold og begreber, der er uafklarede, og som der vil være behov for, at Kommissionen i samarbejde med medlemsstaterne udfolder nærmere.

2. Baggrund

Kommissionen offentliggjorde den 27. marts 2024 en videregående uddannelses-pakke bestående af meddelelsen om en plan for en europæiske grad med tilhø-

Uddannelses- og
Forskningsministeriet

Børsgade 4
Postboks 2135
1015 København K
Tel. 3392 9700

www.ufm.dk

CVR-nr. 1680 5408

Ref.-nr.
477949

rende rådshenstillinger om henholdsvis attraktive karrierer i videregående uddannelser og et europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem. Meddelelse om en plan for en europæisk grad er oversendt til Rådet i dansk sprogversion den 11. april 2024.

Meddelelsen bygger videre på Kommissionens meddelelse om en europæisk strategi for universiteter (COM (2022) 16) og forslag til rådshenstilling om brobygning med henblik på et effektivt europæisk samarbejde om videregående uddannelse (COM (2022) 17).

Endvidere bygger meddelelsen videre på den udvikling, der blev sat i gang med lanceringen af Europæiske Universiteter-initiativet med første ansøgningsrunde i 2019 i regi af Erasmus+. Formålet med Europæiske Universiteter er at udvikle tættere og mere strategiske samarbejder mellem udvalgte europæiske vidensinstitutioner, herunder oprettelse af fælles uddannelser og øget udveksling af studerende og ansatte.

Samlet set skal den videregående uddannelsespakken bidrage strategisk til gennemførelsen af det europæiske uddannelsesområde (EEA) og styrkelsen af Europas konkurrenceevne og tiltrækningskraft.

3. Formål og indhold

Kommissionens formål med meddelelsen om en plan for en europæisk grad, og de tilhørende rådshenstillinger, er at forbedre vilkårene for samarbejde mellem videregående uddannelsesinstitutioner og bygge videre på den igangværende proces med Europæiske Universiteter. Planen skitserer en vej frem mod en mulig europæisk grad, der vil skulle medvirke til at understøtte samarbejde på tværs af universiteter, bekæmpe bureaukrati og gøre de videregående uddannelsessystemer mere gennemsigtige og synlige mhp. at styrke Europas konkurrenceevne.

Meddelelse om en plan for en europæisk grad KOM (2024) 144

Kommissionen fremlægger i meddelelsen følgende initiativer, der skal skabe en vej frem mod en mulig europæisk grad:

- Forslag til fælles europæiske kriterier for en europæisk grad.
- Etableringen af et dialogforum med medlemsstater, de videregående uddannelsesinstitutioner og interessenter for i fællesskab at udvikle vejen frem mod en europæisk grad
- Forslag til rådshenstilling om etablering af en ny europæisk ramme for kvalitetssikringssystemer.
- Forslag til rådshenstilling om mere attraktive akademiske karrierer inden for videregående uddannelse.

Det understreges i meddelelsen, at der vil være tale om en proces baseret på frivillighed ift. deltagelse for både medlemsstater og institutioner. Medlemsstaterne skal selv kunne vælge deres indtrædelsesniveau og grad af deltagelse i en mulig europæisk grad. I den forbindelse foreslås etableringen af både muligheden for et forberedende europæisk mærke og en europæisk grad.

Et *forberedende europæisk mærke* vil kunne tildeles fælles studieprogrammer, der opfylder de europæiske kriterier fra de relevante eksisterende myndigheder med ansvar for akkreditering og/ eller kvalitetssikring af videregående uddannelsesprogrammer. Mærket skal ses som en branding-mulighed for universiteterne, der har vedtaget de foreslåede europæiske kriterier og udarbejdet retningslinjer for gennemførelsen heraf.

En *europæisk grad forslås* tildelt i fællesskab af flere universiteter fra forskellige lande (f.eks. en europæisk universitetsalliance). En eventuelt europæisk grad foreslås integreret i den nationale lovgivning med henblik på forenkling og for at give videregående uddannelsesinstitutioner i EU en fælles og klar ramme for oprettelse af fælles studieprogrammer. Det understreges, at en europæisk grad ligesom alle andre grader vil skulle akkrediteres i overensstemmelse med national lovgivning og nationale kvalifikationsrammer af de kompetente myndigheder på institutionelt, regionalt eller nationalt plan.

De foreslåede kriterier for en europæisk grad omhandler topkvalitet i den tværnationale programorganisation og -ledelse, læringsindholdets relevans samt tilslutning til europæiske værdier.

For at fremme dialogen om en europæisk grad og de mulige kriterier samt en eventuel retlig status for alliancer af videregående uddannelsesinstitutioner, vil Kommissionen bl.a. etablere et såkaldt politiklaboratorium for den europæiske grad i 2025 med deltagelse af medlemsstater, uddannelsesinstitutioner og interessenter samt stille europæiske finansieringsincitamenter til rådighed f.eks. gennem Erasmus+ og iværksætte projekter rettet mod at afprøve kriterierne for en mulig europæisk grad.

Kommissionens forslag til en plan for en europæisk grad skal desuden understøttes af rådshenstillingerne om et europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem inden for videregående uddannelse og om attraktive og bæredygtige karrierer inden for videregående uddannelser.

Rådshenstilling om et europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem for videregående uddannelse KOM (2024) 145

Formålet med rådshenstillingen er at sikre opbygning af effektive og enkle kvalitetssikringssystemer mhp. at understøtte etableringen af en europæisk grad.

Medlemsstaterne anbefales at udvikle effektive og enkle kvalitetssikringssystemer, som bl.a. er tilpasningsdygtige ift. den samfundsøkonomiske udvikling. Dette sigter på at styrke den gensidige tillid og fremme grundlæggende akademiske værdier, øge beskæftigelsesegnhed gennem relevant læringsudbytte, bl.a. for at understøtte den grønne og den digitale omstilling og brugen af *micro credentials* i livslang læring.

Kommissionen foreslår udvikling af en tværgående kvalitetssikringstilgang for alliancer af videregående uddannelsesinstitutioner. Herunder opfordres medlemsstaterne – i samarbejde med interessenter og Kommissionen – til at udvikle og afprøve mulige kvalitetssikringsprocesser, bl.a. med afsæt i øget brug af eksterne evalueringer og institutionsakkreditering.

Med henblik på at understøtte etableringen af en europæisk grad, anbefales medlemsstaterne at give EQAR-godkendte akkrediteringsinstitutioner mulighed for selv at tildele et europæisk mærke for fælles uddannelsesprogrammer eller give videregående uddannelsesinstitutioner eller institutionsalliancer adgang til at tildele et europæisk mærke.

Endelig understreger rådshenstillingen behovet for et fortsat fokus på at etablere processer for automatisk gensidig anerkendelse af kvalifikationer og understøtte medlemsstaterne heri.

Rådshenstilling om attraktive karrierer i videregående uddannelse KOM (2024)

147

Formålet med rådshenstillingen er at fremme og anerkende tværnationalt akademisk samarbejde, f.eks. udvikling af fælles studieprogrammer, større anerkendelse af forskellige akademiske roller, såsom innovativ og effektiv undervisning, og fremme ikkediskriminerende arbejdsvilkår. Disse tiltag skal gøre akademiske karrierer på videregående uddannelsesinstitutioner mere attraktive og bidrage til at understøtte etableringen af en europæisk grad.

Medlemsstaterne opfordres til at anerkende værdien af transnationalt samarbejde f.eks. i relation til karriereveje, opførelse af arbejdstid, løbende kompetenceudvikling og langsigtede karrierespørgsmål for akademisk og teknisk-administrativt personale.

Medlemsstaterne anbefales at fremme forskellige akademiske roller på de videregående institutioner bl.a. ved at anerkende og værdsætte undervisning på lige fod med forskning og fremme initiativer, der understøtter mere forskelligartede karriereveje på tværs af den offentlige og private sektor og på tværs af landegrænser. Medlemsstaterne opfordres desuden til at investere i løbende kompetenceudvikling af akademisk personale, der kan understøtte udvikling af nye pædagogiske metoder og innovative tilgange til undervisning og læring, bl.a. for at favne diversitet blandt de studerende.

Herudover opfordres medlemsstaterne til at anspore de videregående uddannelsesinstitutioner til transparente rekrutteringsprocesser, tiltag der understøtter ligebehandling og fleksible arbejdsvilkår med fokus på at opnå en bedre balance mellem arbejde og fritid og social sikring samt tilgængelig information om rettigheder til social sikring. Endelig opfordres medlemsstaterne til at definere rammer, som beskytter akademisk frihed og bidrager til gennemsigtighed om finansiering.

4. Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres.

5. Nærhedsprincippet

Kommissionen vurderer, at forslag til rådshenstillinger er i overensstemmelse med nærhedsprincippet, idet forslaget har til formål at støtte og styrke det tværnationale samarbejde inden for de videregående uddannelser, og tværnationale samarbejdsspørgsmål i sagens natur behandles bedst på EU-plan. Samtidig henvises til, at medlemsstaterne kan træffe uafhængige lovgivningsmæssige beslutninger og

gennemføre foranstaltninger, der tager sigte på at fremme et tættere samarbejde mellem videregående uddannelsesinstitutioner.

Kommissionen baserer forslaget til rådshenstillinger på artikel 165(4) og art. 166(4) TEUF om bl.a. udvikling af et højt uddannelsesniveau gennem samarbejde mellem medlemsstater. Kommissionen understreger, at evt. forpligtelser er baseret på frivillighed for medlemsstaterne og med fuld respekt for national kompetence.

Regeringen er enig i vurderingen af, at nærhedsprincippet er overholdt.

6. Gældende dansk ret

Meddelelsen og rådshenstillingerne i sig selv medfører ingen konsekvenser for dansk ret.

7. Konsekvenser

Meddelelsen og rådshenstillingerne i sig selv vurderes ikke at få konsekvenser for lovgivningen, statsfinanserne, samfundsøkonomien, erhvervslivet, miljøet eller beskyttelsesniveauet.

En eventuel opfølgning herpå gennem implementering af visse af forslagene relateret til henholdsvis en mulig europæisk grad og akkreditering og anerkendelse vil afhængigt af nationale beslutninger kunne medføre lovgivningsmæssige konsekvenser på det videregående uddannelsesområde.

Det bemærkes, at afledte nationale udgifter som følge af EU-retsakter afholdes inden for de berørte myndigheders eksisterende bevillingsramme, *jf. budgetvejledningens bestemmelser herom.*

Regeringen finder, at der på nuværende tidspunkt er uafklarede forhold omkring afledte konsekvenser af en mulig europæisk grad, som omtalt i forslaget til rådshenstillingerne, der kræver yderligere afklaring.

8. Høring

Meddelelsen om rådshenstillingerne blev sendt i skriftlig høring i EU-specialudvalget vedr. uddannelse og ungdom den 3. april 2024. Der indkom følgende høringssvar, som nedenfor gengives i deres fulde længde.

BUPL

"BUPL finder det afgørende at der ikke lempes på de formelle krav når det angår anerkendelse af uddannelser i Danmark og i EU. Det er centralt, at anerkendelse hviler på genkendelighed i form af ECTS-point og uddannelsernes kvalitet, således at vi kan sikre et højt fagligt niveau på pædagoguddannelsen samt i dagtilbud og skole.

På side tre angiver Kommissionen, at det er problematisk, at der lægges for stor vægt på formelle krav. BUPL finder det væsentligt, at en fælles kvalitetsramme i EU sikrer faglig autonomi og høj kvalitet og er ikke enig i Kommissionens påstand.

Det er endvidere centralt, at meritforløb udbredes og styrkes i form af gode vilkår, og at ansøgere/studerende let kan få vejledning og sikre en god overgang fra studie til arbejdsmarked. Her er det vigtigt, at en kvalitetsramme understøtter en høj faglig på uddannelserne og sikre ensartethed og konformitet i det der gives merit for.

Vi opfordrer til, at Danmark i den forbindelse gør mere aktivt brug af realkompetencevurderingsmuligheden (RKV) når der fx gives merit for uddannelse og erfaring erhvervet andet steds samt når det angår standardmerit.

BUPL finder det bekymrende at Kommissionen flere steder ligestiller micro-credentials med formelle uddannelsesforløb. Det er vigtigt at skille tingene ad. Mikroeksamensbeviser bør kun anvendes ift. konkrete jobfunktioner, men ikke erstatte grunduddannelse – det bør tydeliggøres i rådshenstillingen. Her vil BUPL henvise til tidligere høringssvar fra DLI, som understreger denne holdning blandt danske underviserforbund.

Ideen om automatisk anerkendelse er prisværdig, dog er vi fortsat et stykke fra at opfylde alle målene i EEA. Der er imidlertid store forskelle på uddannelsestraditioner, og en automatisk anerkendelse kan skabe store udfordringer ift. at sikre høj kvalitet og standardmerit.

BUPL bakker op om en EU-grad, som en vej til at sikre gennemsigtighed på tværs af landenes uddannelsessystemer. BUPL finder det fornuftigt at ordningen er frivillig. BUPL ser frem til at blive inddraget i nyt policy lab og forum vedrørende EU-degree.

På det pædagogiske område, er det centralt at inddrage de respektive faggruppers bestyrelsesrepræsentanter på professionsbacheloruddannelserne samt Rådet for Erhvervsakademi- og professionshøjskolerne (REP-Rådet).

I den forbindelse vil BUPL påpege at det er afgørende at arbejdsmarkedets parter inddrages i arbejdet med styrkelse og udbredelse af merit samt i arbejdet med et fælles anerkendelsessystem.”

Danske Studerendes Fællesråd

”Danske Studerendes Fællesråd har med interesse læst ”A blueprint for a European degree” samt rådshenstillingen om et europæiske kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem inden for videregående uddannelse.

Vi finder mange af elementerne spændende, og ser overordnet set positivt på arbejdet for at lave gode, internationale uddannelser som European degrees. Vi har hertil nogle områder vi særlig gerne vil gøre opmærksom på:

Vi finder det vigtig at have nogle solide og gennemtænkte kriterier for en European degree, og synes særligt kriteriet omkring ”Flexible and embedded student mobility” er med til at give relevans for sådan en degree. Vi ser positivt på at man vælger at prioritere interkulturelle oplevelser og fysisk mobilitet for de studerende som vælger at sådan en form for uddannelse, da den studerende vil udvikle særlige

kulturelle kompetencer ved at opleve nye former for læring ved uddannelse i forskellige lande.

Derudover oplever vi, at Standards and Guidelines for Quality Assurance in the European Higher Education Area (ESG) skaber et godt fundament for at gennemføre meningsfuld kvalitetssikring, og at disse fordrer høj kvalitet på uddannelserne og vigtig medbestemmelse for studerende. Derfor ser vi positivt på, at ESG-kriterierne skal bruges som en hjørnesteen når der skal udvikles og kvalitetssikres på European degree-uddannelserne. Inddragelse af studenterrepræsentanter er vigtig for at skabe uddannelser af høj kvalitet og gode studiemiljøer, og derfor mener vi også det er positivt, at netop studenterrepræsentanter indgår som en del af kriterierne. Ligeledes ser vi positivt på, at studerende anses som en aktiv part i læringsprocessen.

På baggrund af ovenstående mener vi, at der er grobund for gode uddannelsesmuligheder gennem European degrees. Vi har imidlertid identificeret nogle punkter, som vi mener man bør være særligt opmærksom på i det videre arbejde:

- 1) Arbejdsmarkedsrelevans indgår som et kriterie for European degrees. Vores uddannelser skal selvfølgelig have relevans i samfundet, men vi bliver bekymrede når vi kan læse, at der åbnes op for at give økonomiske og sociale sektorer indflydelse på pensumdesign. Uddannelsernes indhold, og dermed pensum, bør ikke være til salg, men skal derimod fastsættes af studerende og forskere i det relevante fagmiljø.
- 2) Et skift hen imod, at man kigger på kvalitetssikring af universitetsalliancer kan fjerne bureaukratiske barrierer, så der bliver udbudt flere European degrees. Dette anser vi som positivt. Dog bør dette ikke ske på bekostning af sikring af, om uddannelsesinstitutionerne individuelt lever op til kvalitetskravene. Der skal findes en god balance, mellem sikring af uddannelsernes høje kvalitet og at det praktisk er muligt at oprette og udvikle transnationale uddannelser – f.eks. bør man undgå ressourcetunge dobbeltakkrediteringer af enkelte uddannelser i forskellige lande.”

Danske Universiteter

”Danske Universiteter takker for mulighed for at kunne bidrage til høringen vedr. Kommissionens meddelelse om "A blueprint for a European degree" og forslag til rådshenstillinger om et europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem og om attraktive og bæredygtige karrierer inden for videregående uddannelse.

Danske Universiteter bakker op om forslaget om at simplificere procedurerne omkring etablering af joint programmer og joint degrees i regi af European Universities alliances, Erasmus Mundus og andre relevante EU-programmer.

Det er positivt, at der arbejdes for mere fleksibilitet ift. til europæiske samarbejder, herunder i forhold til det fortsatte arbejde med at implementere Bologna processen. Det er endvidere positivt, at der lægges op til en institutionsbaseret tilgang til ekstern kvalitetssikring fremfor programbaseret.

Vedhæftet er individuelle høringssvar fra Københavns Universitet og Aalborg Universitet. Disse indeholder uddybende bemærkninger samt påpeger en række op-

mærkesomhedspunkter, herunder vedr. kompleksiteten i kvalitetssikringsprocesser, danske krav til prækvalifikation samt at undgå udvikling af parallelle kriteriesæt for european degree label.”

Danmarks Tekniske Universitet

”European Degree

DTU vurderer, at internationale fællesuddannelser fortsat er relevante som en del af universiteters uddannelsesudbud og som en del af universiteternes internationale uddannelsessamarbejde.

Med det afsæt er DTU positiv over for forslaget om udvikling af en European Degree. DTU vurderer, at det grundlæggende er en fordel, hvis universiteter skal tilbyde internationale fællesuddannelser, at de så tilbydes i et format og inden for nogle rammer, herunder rammer for kvalitetssikring, som er kendt og anerkendt meget bredt. Som tilfældet vil være for en European Degree. DTU forventer således at ville udnytte muligheden for at udbyde European Degrees, når den mulighed foreligger.

Internationale fællesuddannelser er en relativ avanceret, kompleks og krævende form for internationalisering af uddannelse. Hvis en European Degree skal blive en succes for danske universiteter, kræver det bl.a., at den danske stat bakker op om initiativet, herunder lovgivningsmæssigt og i rammevilkår. Tilsvarende er det afgørende, at aftagere – både i Danmark og i udlandet fuldt og reelt i praksis bakker op om sådanne fællesuddannelser – både i den fase, hvor de udvikles, og hvor uddannelsernes relevans skal dokumenteres, og også og ikke mindst ved at ansætte og fuldt ud anerkende dimittender med en European degree, når disse kommer ud på arbejdsmarkedet. Det er således afgørende, at dimittender meget tydeligt mærker, at aftagere værdsætter det særlige forløb, som ligger til grund for en European degree. Ellers vil European degrees hurtigt ikke blive efterspurgt af studerende.

European Quality Assurance and Recognition System in Higher Education

Efter DTU’s forståelse handler forslaget både om at sikre, at national kvalitetssikring fortsat understøtter EU’s fælles ramme for kvalitetssikring og om at etablere ”a cross Institutional Quality Assurance Framework for alliances of Higher Education Institutions” (annex I). DTU ser gode takter i forslaget ”On a European Quality Assurance and Recognition System in Higher Education”, herunder at der lægges vægt på institutionsakkreditering fremfor uddannelsesakkreditering (”an institutional approach to external quality assurance”). DTU finder det positivt, at forslaget fortsat lægger op til, at medlemsstaterne understøtter national implementering af EU’s tilgang til kvalitetssikring, herunder ESG’erne (European Standards and Guidelines), Bologna og den europæiske kvalifikationsramme. Det er dog ikke DTU’s forståelse, at det på nuværende tidspunkt primært er forskellige nationale kvalitetssikringssystemer og -principper, der gør arbejdet med fælles uddannelser svært. Det er snarere den nationale uddannelseslovgivning (struktur, regler etc.) samt praksis (fx semesterstruktur), der vanskeliggør arbejdet. At adressere dette ligger naturligvis uden for forslaget her.

Positivt er det også, at Kommissionen lægger vægt på relevans af uddannelser i form af samfundsperspektivet, hvor digitalisering og bæredygtighed fremhæves som vigtige kompetencer.

Set fra et kvalitetssikringsperspektiv er DTU ikke overbevist om, at forslaget om at etablere "a cross Institutional Quality Assurance Framework for alliances of Higher Education Institutions" vil gøre universiteternes liv enklere. Hvis man ønsker at etablere en særskilt kvalitetssikringsramme for uddannelser inden for en alliance (fx EUI), så bør den efter DTU's opfattelse "stå ovenpå" institutionernes veletablerede kvalitetssikringssystemer og regulere de kvalitetssikringsaspekter, som vedrører samarbejdet fremfor at stille krav om et særskilt kvalitetssikringssystem rettet mod uddannelser inden for europæiske alliancer.

DTU noterer positivt, at

- et system skal tage hensyn til de enkelte institutioners egne processer,
- der vil blive lagt vægt på relevanskriteriet, som danske universiteter jo allerede arbejder med,

Endelig er der for DTU ingen tvivl om, at en "joint-accreditation" for en universitetsalliance vil være en endog meget stor, kompleks og ressourcekrævende øvelse. Det vil være vanskeligt at overkomme så længe universiteterne fortsat er underlagt nationale kvalitetssikringssystemer."

Københavns Universitet

"Københavns Universitet takker for muligheden for at kunne bidrage til høringen vedrørende EU Kommissionens meddelelse om "A blueprint for a European degree" og forslag til rådshenstillinger om et europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem og om attraktive og bæredygtige karrierer inden for videregående uddannelse.

KU ser overordnet positivt på initiativet og har på nuværende tidspunkt i processen følgende bemærkninger. Bemærkningerne relaterer sig også til KU's engagement i den europæiske universitetsalliance 4EU+:

Blueprint for a European Degree

Det er et interessant forslag, og vi ser det som positivt, at der arbejdes for mere fleksibilitet ift. til europæiske samarbejder, især i forhold til det fortsatte arbejde med at implementere Bologna processen.

Det er positivt, at det anerkendes, at 'not one size fits all', og at man derfor på nationalt niveau kan involvere sig i eget tempo.

Det er værd at bemærke, at det ikke er helt klart, hvor en fremtidig European Degree vil placere sig i forhold til kvalifikationsrammen af eksisterende national/europæiske grader. Det vil derudover være uheldigt, hvis en European Degree underminerer anerkendelsen af de eksisterende uddannelsesstyper; der tales om automatic recognition, men målsætningen med Bologna er jo netop ensartet uddannelsesstruktur og dermed anerkendelse inden for EHEA.

Det er uklart, hvad der egentlig menes med det regionale niveau ift gradsudstedelse, og hvordan man tænker en joint degree udstedt på institutionsniveau (3.1)

Det er oplagt at bruge samarbejdet i European Alliance-netværkerne til udforskning og implementering af European Degree/European label, men der kan være en bekymring om ressourceforbruget i forhold til at etablere alliancebaserede kvalitetssikringssystemer, som kommer oveni de nationale systemer (KU er allerede meget opmærksom på dette i forhold til 4EU+ så en generel betragtning), samt at det på sigt skaber blokke af alliancer, som kan være svære at komme ud af og arbejde på tværs af pga. etablerede kvalitetssikringssystemer, som potentielt kan være forskellige.

Kvalitetssikrings- akkreditering og anerkendelsessystem

Det er positivt, at EU lægger op til en institutionsbaseret tilgang til ekstern kvalitetssikring fremfor programbaseret. Da det allerede er den nationale ramme med intuitionsakkreditering i Danmark, vil det ikke kræve en større omlægning, og der er således ikke noget i forslaget, som kolliderer meget med KU's og 4EU+'s kvalitetssikringsarbejde, ej heller ikke med KU's eget kvalitetssikringssystem. Set i forhold til 4EU+ er det forslåede i fin overensstemmelse med alliancens retning på området, og der er her planlagt efter, at det nok var the European Approach, der ville blive den dominerende standardramme for kvalitetssikring af samarbejdsuddannelser.

De byggeklodser, som anbefales til etablering af kvalitetssikringssystemer på allianceniveau ser KU som ganske fornuftige (annex I) og grundlæggende i overensstemmelse med de principper, som vi på KU har haft som mærkesag i udviklingen af 4EU+ kvalitetssikringssystemet.

Særligt relevant at bemærke er, at systemerne på allianceniveau kun forholder sig til samarbejdsuddannelser – de har altså ikke indflydelse på resten af institutionernes kvalitetssikringssystemer. Desuden er der stort fokus på effektivitet, klare formål med processerne og refleksion over omfanget af processerne.

Man bør dog til stadighed holde sig for øje, som også nævnt herover, at det kan det blive ressourcetungt og komplekst, hvis en institution skal operere i flere internationale alliancebaserede kvalitetssikringssystemer.

Der lægges op til, at medlemsstater skal muliggøre, at universiteter kan få "akkrediteret" deres samarbejdende uddannelsesaktiviteter i regi af universitetsalliancer: Enten hele samarbejdsuddannelsen på tværs af institutioner, eller bare den del af uddannelsen, som den enkelte institution bidrager med. Det er en fornuftig ambition, at institutioner i fremtiden skal undgå at skulle have akkrediteret uddannelsesaktiviteter på en samarbejdsuddannelse både af et nationalt akkrediteringsbureau og af et bureau på EU-niveau.

Angående kriterier for European degree (label) Annex II

Man bør undgå udvikling af parallelle kriteriesæt. Fx nævnes "student-centered learning" som et selvstændigt kriterie under learning experience, mens efterlevelse af European Standards and Guidelines (ESG) i kvalitetssikring nævnes under Transnational programme organisation. Sikring af student-centered learning er

dog allerede en del af de eksisterende ESG (ESG 1.3). De nuværende ESG er under revision og en udvidelse af kriterierne i forbindelse med lancering af et European Degree label bør tænkes ind i den sammenhæng.

KU bemærker derudover, at nogle af kriterierne kan virke arbitrære fra et dansk perspektiv. Hvorfor vægtes fx interdisciplinarity, mens research-based ikke nævnes som et kriterium?

Slutteligt vil KU bemærke, at kravene til graduate tracking ikke bør være mere omfangsrige eller indsnævrende end de nuværende standarder om "Information management" og "Public Information" i "The Standards and guidelines for quality assurance in the European Higher Education Area (ESG)".

Aalborg Universitet

"Vedr. en europæisk degree og et europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelses-system

- i) AAU bakker op om forslaget om at simplificere procedurerne omkring etablering af joint programmes og joint degrees i regi af European Universities alliances, Erasmus Mundus og andre relevante EU programmer.

Håndteringen af joint degrees er ressourcekrævende og håndholdt, hvorfor et system, der automatiserer en gensidig anerkendelse af uddannelser og uddannelsesdele på tværs af EU, vil være velkomment.

- ii) AAU bakker op om anbefalingerne omkring kvalitetssikringens udvikling hen imod en institutionel og ekstern tilgang, bl.a. for at lette samarbejde om internationale uddannelser og til støtte for lande, der ikke har en lovgivning om institutionsakkreditering. En sådan udvikling vil kunne lette disse samarbejder med universiteter i andre EU-lande.

AAU oplever, at de danske, strenge krav ifm. prækvalifikation har været en hæmsko for AAU i samarbejdet med andre europæiske universiteter, der lader til at have løsere godkendelsesprocesser/krav og derfor kan bevæge sig hurtigere fra identifikation af behov til udbud af en ny uddannelse."

9. Generelle forventninger til andre landes holdninger

Meddelelsen og rådshenstillingerne er overordnet blevet hilst velkommen blandt medlemstaterne. En række andre lande har dog udtrykt bekymring over for hastigheden, hvormed Kommissionen går frem med forslag til en mulig europæisk grad, som fortsat indeholder en del uklarheder, herunder forholdet til den nationale kompetence og behovet for nye instrumenter.

10. Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen støtter overordnet op om ambitionen om at styrke de videregående uddannelsesinstitutioner gennem tættere samarbejde. Regeringen finder det positivt, at der arbejdes for at skabe bedre vilkår for de videregående uddannelsesinstitutioners samarbejde gennem øget fleksibilitet, herunder i forhold til muligheder for fælles uddannelser.

Regeringen mener samtidig, at samarbejdet om videregående uddannelser i Europa fortsat bør have sit udgangspunkt i, at der ligger en styrke i diversitet i uddannelsessystemerne landene i mellem, og at samarbejdet ikke skal fokusere på ensretning af de nationale uddannelsessystemer. Der må ikke blive rykket ved institutionernes autonomi eller den nationale kompetence.

Regeringen finder det centralt, at Kommissionens meddelelse betoner, at deltagelse i en mulig europæisk grad vil være op til de enkelte medlemsstater selv at træffe beslutning om i forhold til graden af involvering og i hvilket tempo.

Regeringen ser dog også en risiko for, at Kommissionens forslag potentielt indebærer etableringen af et forberedende europæisk mærke og en europæisk grad samtidigt, hvilket kan skabe forvirring omkring adskillelsen af de to ordninger.

Regeringen finder, at der i Kommissionens meddelelse om en plan for en europæisk grad fortsat er en række forhold og begreber, der er uafklarede, og som der vil være behov for, at Kommissionen udfolder nærmere i samarbejde med medlemsstaterne. I det perspektiv er det positivt, at Kommissionen skitserer en proces for inddragelse af medlemsstater i den videre udvikling af en mulig europæisk grad. Regeringen vil dog betone, at det videre arbejde også skal ske med en opmærksomhed i forhold til det ressourcetræk, som denne proces vil kræve i medlemsstaterne.

For så vidt angår rådshenstillingen om et europæisk kvalitetssikrings- og anerkendelsessystem for videregående uddannelse mener regeringen, at er vigtigt med en proces baseret på frivillighed, som det hidtil har været tilfældet i Bologna-processen. Størstedelen af de foreslåede tiltag eksisterer allerede i dag i Bologna-processen og Lissabon-konventionen for gensidig anerkendelse. Kommissionen bør derfor være varsom med ikke at duplikere eksisterende værktøjer. Udviklingen af en ny ramme for tværinstitutionel akkreditering af uddannelsesalliancer bør ikke afstedkomme et system med dobbelt akkreditering, som vil føre til nye administrative byrder for institutionerne.

I forhold til rådshenstilling om attraktive karrierer i videregående uddannelse støtter regeringen ambitionen om at skabe bedre forhold for undervisere og forskere på de videregående uddannelsesinstitutioner, men betoner, at det skal ske med respekt for den nationale kompetence og den institutionelle autonomi.

11. Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.